

Oponentský posudek diplomové práce Adelheid Petrlíkové „Syndrom vyhoření v podmínkách výkonově orientované společnosti 21.století“

Zaměření diplomové práce na syndrom vyhoření má své opodstatnění, i když tento koncept prošel od počátku do současnosti různými obdobími, kdy se střídal velkým zájem odborné veřejnosti s ústupem a odlivem publikační aktivity na toto téma.

Práce má velmi ambiciózní název. Bylo by možné uvažovat, aby název diplomové práce více odrážel konkrétní zaměření práce, např. „Syndrom vyhoření s ohledem na vykonávanou profesi“.

Posuzovaná práce je přibližně v polovině rozdělena obvyklým způsobem na teoretickou a empirickou část. Diplomandka v teoretické části na 47 stranách postupně vymezuje koncept syndromu vyhoření, jeho historii, definici, symptomy, fáze jeho rozvoje a diagnostiku. Značná pozornost je zde věnována jeho odlišení od jiných fenoménů – stresu, deprese, únavy, odcizení, pesimismu, alexithymie a dalších. Zmíněny jsou i protipóly syndromu vyhoření. Teoretickou část uzavírá kapitola o moderujících faktorech. Strukturování teoretické části lze hodnotit příznivě, i když je zjevné, že některé oblasti jsou v práci spíše stručně nastíněny a nepochybně by jim mohlo být věnováno více pozornosti a citací.

V druhé empirické části je uveden výzkum, jež má kvantitativní charakter. Sledovaný soubor tvoří dvě profesní skupiny- psychologové, psychiatři, psychoterapeuti a IT pracovníci – které jsou téměř stejně početně zastoupeny (100 vs. 90 osob). Výrazně nerovnoměrné je však rozložení podle pohlaví 117 mužů a 73 žen, resp. 30:70 vs. 87:3 v jednotlivých profesních skupinách. Věkové pásmo je poměrně široké 22-66 let. IT pracovníci jsou mladší a tento rozdíl mezi skupinami nebyl statisticky testován. Diplomandka testovala řadu hypotéz o vztahu syndromu vyhoření k vykonávané profesi, velikosti bydliště, věku, délce praxe, setrvání na stejné pracovní pozici, k míře životní angažovanosti a hostilní a afiliantní charakteristice osobnosti. Proč nebyl sledován vztah k pohlaví či rodinnému stavu? Nebývá obvyklé uvažovat hladinu významnosti $p=0,01$ (není totéž jako $p=0,001$).

Kladem diplomové práce je diskuse, ve které se autorka vyrovnává s limitujícími faktory a zamýšlí se nad získanými výsledky, které většinou nepotvrdily výchozí předpoklady. V diskusi postrádám úvahu o možném vlivu rozdílného zastoupení žen v obou skupinách na získaná data. V jednom souboru tvořily ženy dvě třetiny, v druhém byly pouze 3 ženy.

Posuzovaná diplomová práce má adekvátní formální úpravu, projekt, užití metody i výsledky jsou přehledně uvedeny. Práce je doplněna řadou barevných grafů a tabulek. Překlepy nejsou časté, přesto se v práci objevují, včetně některých nepřesností, např. smutnu, standartní, prostřed'ové podmínky atd. V seznamu literatury (čítající 7 stran) není na řadě míst dodrženo abecední řazení citací.

Pro obhajobu mám následující poznámku a otázku:

Psychodiagnostické metody (především Learyho dotazník ICL) byly diplomandkou dány k dispozici na internetu. Tímto způsobem se podařilo rychle (za měsíc) získat poměrně rozsáhlý soubor. Jak diplomandka uvádí, respondentům bylo nabídnuto zaslání jejich výsledků. Patrně opět e-mailem. V jaké podobě – číslo, bez či s komentářem? Tento postup minimálně vyvolává určité otázky, včetně etických. Je vhodné činit psychodiagnostické metody takto přístupné a jejich výsledky omezit na čísla?

Závěr: Práce Adelheid Petrlíkové „Syndrom vyhoření v podmínkách výkonově orientované společnosti 21.století“ splňuje nároky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji proto k obhajobě.

Návrh klasifikace: velmi dobře

Praze dne 29. srpna 2013

PhDr. Tamara Hrachovinová, CSc.